

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	36303
Nom	Intervenció en trastorns de l'espectre autista
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1305 - G. Mestre/a Educació Primària	Facultat de Magisteri	3	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1305 - G. Mestre/a Educació Primària	27 - Especialista en Pedagogia Terapèutica	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
ALCANTUD MARIN, FRANCISCO	305 - Psicologia Evolutiva i de l'Educació

RESUM

L'increment de la prevalença dels Trastorns de l'Espectre d'Autisme (TEA) és un fet inqüestionable, encara que no siguem fins i tot clares les raons. La comunitat científica es pregunta com és possible que un trastorn d'aquestes característiques no puga encara diagnosticar-se amb fiabilitat abans dels tres anys. La resposta bàsica a aquesta qüestió fonamental és que els TEA poden tindre diverses causes i els símptomes inicials poden mostrar gran variabilitat clínica, tant en expressió com en gravetat. Els TEA es caracteritzen per presentar alteracions severes i primerenques (abans dels 3 anys) en el desenvolupament social, comunicatiu, del llenguatge i del joc simbòlic, les quals s'acompanyen de la presència de conductes i interessos repetitius i restringits.

El fet de no tindre un diagnòstic etiològic no significa que no es puga realitzar-se un diagnòstic sindròmic i funcional. En l'actualitat ja s'han desenvolupat sistemes de detecció (no de diagnòstic) que poden donar senyals d'alerta als 18 mesos de vida. Una intervenció primerenca s'ha demostrat com molt eficaç. La intervenció psicoeducativa ha de prolongar-se al llarg de tota l'escolarització i en totes les competències en les quals el xiquet o la xiqueta amb TEA manifesta un dèficit.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

1305 - G. Mestre/a Educació Primària

- Conèixer les variables biològiques, psicològiques i socioambientals relacionades amb l'escolarització d'alumnat amb necessitats educatives especials d'origen divers.
- Col·laborar en la detecció i valoració de necessitats educatives especials.
- Contribuir en l'organització de la resposta escolar per satisfer les necessitats educatives especials de l'alumnat.
- Desenvolupar adaptacions curriculars individuals per atendre estudiants amb necessitats educatives especials.
- Ensenyar a l'alumnat i el seu entorn de comunicar-se utilitzant el sistema de comunicació més apropiat a les seves característiques.
- Conèixer i valorar de forma crítica els fonaments de diferents tècniques d'intervenció.
- Conèixer i utilitzar adequadament els instruments que les tecnologies de la informació i la comunicació ofereixen per al tractament educatiu de les necessitats educatives especials.
- Comunicar de manera oral i escrita observacions i conclusions respecte a pràctiques d'avaluació i intervenció a altres professionals i a la família.
- Afavorir la integració d'estudiants amb necessitats educatives especials en la comunitat escolar.
- Utilitzar adequadament recursos públics i privats per atendre necessitats educatives especials.

En finalitzar el curs, els i les estudiants deuran:

- Conèixer les característiques diferencials i models d'intervenció existents per a tractar les necessitats especials derivades dels Trastorns de l'Espectre Autista.
- Usar eines d'observació, detecció i avaluació del desenvolupament infantil amb la finalitat de determinar un diagnòstic funcional de les necessitats de l'alumnat amb Trastorns de l'Espectre Autista.
- Aprendre a utilitzar diferents recursos per a l'estimulació sensorial, cognitiva, motriu o comunicativa dirigits per a incrementar les competències de l'alumnat amb Trastorns de l'Espectre Autista.

- Orientar a les famílies amb fills o filles amb Trastorns de l'espectre Autista o risc de patir-lo sobre els recursos socials més indicats.
- Dissenyar activitats per al desenvolupament d'habilitats cognitives, motrius, sensorials, comunicatives o de qualsevol per a xiquets i xiquetes amb Trastorns de l'Espectre Autista.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Evolució conceptual del concepte d'Autisme: De Kanner al DSM-V

- 1.1.- Evolució històrica del concepte: De la malaltia mental al trastorn del desenvolupament.
- 1.2.- Evolució dels criteris diagnòstics
- 1.3.- De l'Autisme Infantil al trastorns de l'espectre autista

2. Bases biològiques / etiologia del trastorn de l'espectre autista

- 1.- Prevalença del trastorn: concepte i evolució.
- 2.- Concepte Autisme sindròmic versus Autisme idiopàtic
- 2.- Etiologia dels TEA

3. Models explicatius dels trastorns de l'espectre autista

- 1.- Cap a una teoria sobre la patogènesi del trastorn
- 2.- Models cognitius:
 - 2.1.- La teoria de la Ment
 - 2.2.- Teoria de la Coherència central
 - 2.3.- Teoria de la Funció Executiva
 - 2.4.- Teoria Soci-afectiva

4. Instruments de detecció, avaluació i diagnòstic

- 1- Instruments de detecció: MCHAT, CSBS, CAST i altres
- 2.- Instruments d'avaluació de competències:
- 3.- Instruments d'avaluació de símptomes (ADOS, ADI-R, etc.)

5. Principis Conductuals en la Intervenció en TEA

- 1.- Discrete Trial Teaching
- 2.- Pivotal Response Training
- 3.- Iniciació (Prompting)
- 4.- Ensenyament incidental
- 5.- Economia de fitxes
- 6.- Cost de resposta
- 7.- Reforç diferencial

- 8.- Temps d'espera
- 9.- Modelatge conductual
- 10.- Naturalistic Developmental Behavioral Intervention

6. Intervenció en TEA

- 1.- Concepte d'intervenció
- 2.- Models d'intervenció basats en l'evidència
- 3.- Disseny de la intervenció

7. Intervenció a l'escola

- 1.- TEACCH
 - 1.1. Aprenentatge estructurat
- 2.- Dificultats específiques d'aprenentatge
- 3.- Aprenentatge entre iguals
- 4.- Principis del Disseny d'Aprenentatge per a tots i totes

8. Intervenció en Comunicació i Llenguatge

- 1.- Perfils comunicatius i lingüístics en els Trastorns de l'Espectre Autista
- 2.- Avaluació de la competència comunicativa
- 3.- Desenvolupament de la intencionalitat comunicativa i conductes comunicatives expressives
- 4.- Sistemes Augmentatius i/o Alternatius de Comunicació
 - 4.1.- PECS
 - 4.2.- Benson Schaeffer

9. Intervenció en Habilitats Socials

- 1.- Habilitats Soci-emocionals en alumnat amb Trastorn de l'Espectre Autista
- 2.- Programes de reconeixement i expressió d'emocions
- 3.- Programes de desenvolupament d'habilitats socials

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Estudi i treball autònom	67,50	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Es combinaran diversos mètodes actius. Els conceptes de cada bloc s'introdueixen durant les classes presencials de forma participativa, combinant l'exposició d'exemples i casos pràctics. La temporalització no és cronològica, ja que s'extrauran les activitats i els continguts dels diferents blocs al mateix temps. Les sessions seran sempre teoricopràctiques.

La participació dels estudiants es considera indispensable per la qual cosa el professor proposarà amb antelació el tema de discussió.

Les activitats pràctiques seran individuals o en grup per poder complir amb les competències específiques.

Donades les característiques del curs i el grau, és indispensable atendre capacitats i competències actitudinals com el espeto expositiu, creatiu i interpretatiu, treball cooperatiu, actituds i valors implícits en el desenvolupament de les activitats pràctiques.

Es farà ús de la plataforma de e_learning Aula Virtual posada al nostre abast per la Universitat de València de forma complementària a les classes presencials. S'utilitzarà la tutoria virtual per mitjà de correu electrònic i s'intentés donar retroalimentació puntual a tots els treballs presentats pels alumnes.

AVALUACIÓ

L'avaluació comprendrà els següents apartats:

- 1.- El professorat valorarà l'assistència a classe (5%).
- 2.- L'avaluació basada en els treballs i activitats proposats pel professorat (35%).
- 3.- Examen dirigit a valorar els coneixements teòrics bàsics relatius als continguts de la matèria (60%).

Serà requisit per a superar l'assignatura, tant en primera com en segona convocatòria:

- Aprovar l'examen aconseguint un mínim de domini del 50%. Aquest apartat és recuperable en segona convocatòria.

- Obtindre un mínim del 50% de la puntuació corresponent als treballs i activitats proposats pel professorat. Aquest apartat és recuperable en segona convocatòria mitjançant una prova específica de competències basada en les activitats.

En calcular la qualificació corresponent a l'avaluació global, cal considerar que:

- Només se sumaran els apartats contemplats en l'avaluació quan se superen els requisits mínims establits amb caràcter obligatori.
- L'assistència a classe no és requisit per a superar l'assignatura, però té un caràcter no recuperable en segona convocatòria. Per tant, l'alumnat que no complisca amb aquest apartat en primera convocatòria no podrà aconseguir la màxima nota en segona convocatòria.
- Si no s'aprova en primera convocatòria algun dels apartats obligatoris, es podran guardar per a la segona convocatòria els punts obtinguts en els altres apartats.
- En l'horari de tutoria, el professorat podrà requerir entrevistes individuals o en xicotet grup per a verificar el grau de participació i la consecució dels objectius que es persegueixen en qualsevol tasca o activitat. No acceptar aquesta verificació suposarà no superar la tasca o activitat en qüestió.
- La còpia o plagi manifest de qualsevol part de l'avaluació suposarà la impossibilitat de superar l'assignatura, sotmetent-se seguidament als procediments disciplinaris oportuns.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Alcantud, F. & Alonso, Y (2022) Trastornos del Espectro del Autismo: Bases para la Intervención Psicoeducativa. Madrid: Ed Pirámide.
- Alcantud, F. (2003) Intervención Psicoeducativa en niños con Trastornos Generalizados del Desarrollo. Madrid, Ed. Pirámide
- Alcantud, F. (2013) Detección, Evaluación, Diagnostico e Intervención Precoz en niños con Trastornos del Aprendizaje. Madrid. Ed. Pirámide
- George, J.E. (2009) El Manual del Autismo. Ingram Books, Baker & Taylor
- Baron-Cohen, S.; Bolton, P. & Cordero, J.M. (1998) Autismo: Una guía para padres. Madrid. Alianza Editorial
- Vargas, J. y Belinchon, M. (2000) El autismo como trastorno de la función ejecutiva. Interamericana.

Complementàries

- Alcantud, F. y Soto, Fco: Javier (2000) Tecnologías de Ayuda en personas con trastornos de la comunicación. Valencia, La Nau Llibres.
- Shonkoff, J. Y Meisels, S.J. (1990) Early childhood intervention: The evolution of a concept. En S. J. Meisels y J. P. Shonkoff (Eds.). Handbook of early childhood intervention. Cambridge University Press.